

ИНСТИТУТ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ
БЕОГРАД

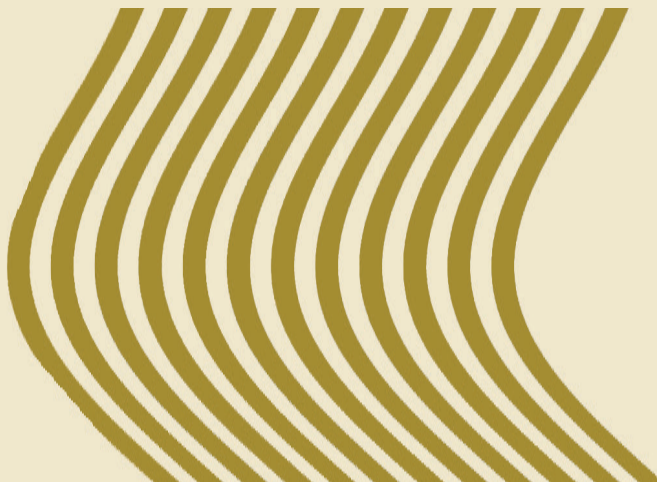

НАУЧНИ СКУП

ПУТНИЦЕ
У СРПСКОЈ
КЊИЖЕВНОСТИ
И КУЛТУРИ

6–7. новембар 2025.

КЊИГА САЖЕТАКА

ИНСТИТУТ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ

НАУЧНИ СКУП

**ПУТНИЦЕ У СРПСКОЈ
КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРИ**

6–7. новембар 2025.

КЊИГА САЖЕТАКА

Уредиле

Јелена Милинковић

Жарка Свирчев

Београд 2025.

ИНСТИТУТ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ

Одељење

Периодика у историји српске књижевности и културе

Уреднице скупа

др Јелена Милинковић

др Жарка Свирчев

Секретарка скупа

МА Александра Петровић

ПРОГРАМ РАДА

6. новембар 2025.

10:00–10:15

Отварање скупа

Светлана Шеатовић,
в.д. директора Института за књижевност и уметност
Јелена Милинковић
и Жарка Свирчев, уреднице скупа

10:15–11:15

Пленарно излагање

председава Јелена Милинковић

Слободанка Пековић

Декодирање (живота, света, себе)

11:15–11:30

пауза за кафу

11:30–12:30

Прва сесија

председава Ана Коларић

Наташа Половина

Мисија, дипломатија, стратегија. Како данас говоримо о
средњовековним путницама?

Катарина Лончаревић

Феминистичка путовања у часопису *Женски покрет*

Јелена Веселиновић

Мала женска Антанта: феминистички
интернационализам и политичка мобилност жена у
међуратној Европи

дискусија

12:30–12:45
пауза за кафу

12:45–13:45
Друга сесија
председава Александра Петровић

Жарка Свирчев
(Бар) два лица еманципације:
Писма из Солуна и Писма из Норвешке

Сара Матин
Открити или препознати: путописна књижевност Наде
Маринковић

Ана Коларић
Преиспитивање жанрова у
Америчком фикционару Дубравке Угрешић

дискусија

7. новембар 2025.

10:00–11:00
Пленарно излагање
председава Жарка Свирчев

Татјана Росић Илић
Авантуристкиња или путница? О слободи,
истини и опасности у српској култури

11:00–11:15
пауза за кафу

11:15–12:15

Прва сесија

председава Емилија Љутић

Јелена Милинковић

Девојка на путу у популарном љубавном роману
30-их година 20. века

Кристина Стевановић

Весна Голдсворти: измишљање путописа

Сања Шакић

Понављање, разоткривање, читање. Путнице у роману
Ухвати зеца Лане Басташић

дискусија

12:15–12:30

пауза за кафу

12:30–13:15

Друга сесија

председава Соња Веселиновић

Ана Ереш

Номадска присуства: изложбене трајекторије и
транснационална видљивост скулптуре Олге Јеврић

Емилија Љутић

Траговима Милице Зорић Чолаковић: путеви ка
проналаску уметничког израза

дискусија

13:15–13:30
пауза за кафу

13:30–14:45
Трећа сесија
председава Кристина Стевановић

Соња Веселиновић
„Више од Индије и Индија преко сваке мјере”:
културно превођење у *Бенаресу* Раде Ивековић

Татјана С. Јовановић
Ако си већ далеко, мораш ли се померити с места?

Александра Петровић
Караван „Активисткиње прелазе границе” у *ПроФемини*
и на филму *Жене са дванаест граница* Клодин Бори

Борис Постников
Дубравка Угрешић и Лана Басташић: координате
постјугославенске измјештености

дискусија

14:45–15:00
Завршна дискусија

Завршна реч

Излагања су ограничена на 15 минута.

САЖЕЦИ

Јелена ВЕСЕЛИНОВИЋ

Филолошки факултет Универзитета у Београду
veselinovicjln@gmail.com

МАЛА ЖЕНСКА АНТАНТА: ФЕМИНИСТИЧКИ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАМ И ПОЛИТИЧКА МОБИЛНОСТ ЖЕНА У МЕЂУРАТНОЈ ЕВРОПИ

Мала женска Антанта, међународни савез феминисткиња из Бугарске, Грчке, Краљевине СХС, Пољске, Румуније и Чехословачке, основана је у мају 1923. године у Риму на 9. конгресу Међународне алијансе за изборно право жене са циљем јачања социјалног, политичког и економског положаја жена у земљама чланицама. Кроз анализу чланака у женској периодици, извештаја са конгреса и говора самих учесница, са посебним фокусом на деловање пољских и југословенских делегација, у раду се разматрају услови политичке мобилности жена, њиховог културног посредовања и интелектуалне размене. У сложеном контексту међуратне Европе, феминистичке организације настојале су да редефинишу улогу жене у промењеном друштву и да кроз транснационално удруживање обликују нови политички и идеолошки дискурс заснован на принципима савезништва, толеранције и сарадње. Овај рад има за циљ да испита могућности феминистичког интернационализма као облика отпора не само родној дискриминацији, већ и доминантним идеологијама рата, национализма и друштвеног искључивања.

Јелена Веселиновић је докторанткиња на Филолошком факултету Универзитета у Београду, на модулу Књижев-

ност. Мастер студије завршила је на смеру Језик, књижевност, култура са завршним радом „Фарисејска стигма презрене касте: проституција у делима *Марта* Елизе Ожешкове и *Отргнути листови из дневника једне девојке* Милице Јанковић”. У оквиру студија бави се феминистичком и женском периодиком, као и питањем женског идентитета, док њена интересовања укључују феминистичку теорију, историју жена и промоцију женског стваралаштва. Има дугогодишње искуство у преводилачком раду са пољског и енглеског језика.

Соња ВЕСЕЛИНОВИЋ

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
sonjecka@gmail.com

„ВИШЕ ОД ИНДИЈЕ И ИНДИЈА ПРЕКО СВАКЕ МЈЕРЕ”: КУЛТУРНО ПРЕВОЋЕЊЕ У БЕНАРЕСУ РАДЕ ИВЕКОВИЋ

Дела филозофиње и књижевнице Раде Ивековић, осим строго научних радова, жанровски су хибридни текстови у којима ауторка сучељава стваралачке интенције и преплиће дискурсе, у тежњи да се прелажењем граница и превршавањем мере осујети опсесија чистог и „терор културне полиције, естетска цензура, превентивна хирургија, ауторитет” (Р. Ивековић, Б. Богдановић, *Есеји*, Просвета, Београд, 1986, стр. 186). Њена студија *Друга Индија* (1982), чији је обимнији део посвећен основним појмовима индијске мисли, заснована је на потреби да се призна и прихвати да постоје начини мишљења другачији од нашег и да то не треба да буде основ за искључивање. Зато први део ове студије „Земља ружине јабуке” наликује и есеју и путопису, са мноштвом поетских слика и разноликих увида, а да се притом не доводи у питање научна релевантност текста. Књиге Раде Ивековић готово се органски повезују једна с другом, налазећи природна тежишта у истраживању начина промишљања Другог, била то друга култура, раса или пол, те покушају да се властито теоријско и литерарно деловање позиционира као превођење. Књига *Бенарес* (1991) носи поднаслов „Есеј из Индије” и већ овим одређењем прави својеврстан отклон од путописне жанровске етикеције. *Бенарес* се ослања на културолошке

осврте из *Друге Индије*, везане за религију, веровања и ритуалне праксе, а структура књиге прати циклус годишњих доба и обреда које је ауторка искусила током својих боравака у Индији (1970–1972, 1987). У књигу нас уводи неколико паратекстуалних елемената, цитата и навода из енциклопедије, што су стандардни елементи писма Раде Ивековић, али сам почетак пресудно обележава лирски, метафорични увод. Сличан ефекат имају и поетски фрагменти који се рефренски јављају после одређених секвенци и варирају задате мотиве текућости, мноштвености и привремености којима се прожима доживљај сопственог бића. Теме којима се ауторка бави широког су распона: од свакодневних догађаја и активности по граду, преко минуциозних описа функционисања поште или градских служби којима пластично жели да пренесе судар култура, неразумевање и погрешне претпоставке, па све до интимног, телесног проживљавања неподношљивих врућина. Она је професорка и истраживачица, а у Индију је дошла да учи језик ради усавршавања, али кључно просветљење налази када схвати да процес усвајања језика нема везе са лингвистичким правилима из западњачке перспективе будући да прихватање језика у Индији подразумева веру у митологију, културу и поглед на свет које тај језик носи. Ова књига настаје и на темељу редефинисања властите професије, која треба да посредује међу културама, а не да нуди европоцентричне слике, тако да доприноси континуитету тематизовања и проучавања постколонијалног, транснационалног, номадизма, субалтерног у опусу Раде Ивековић, а надасве њеној политици превођења.

Соња Веселиновић (1981) је ванредна професорка на Одсеку за компаративну књижевност Филозофског факултета у Новом Саду, на којем је завршила основне и магистарске студије и докторирала 2014. године. Предаје

курсе из књижевности 19. и 20. века, књижевне теорије и теорије превођења. Објавила је студије *Преводилачка поетика Ивана В. Лалића* (2012), *Рецепција, канон, циљна култура* (2018), и приредила књиге *Иван В. Лалић* (2015) и *Владислав Петковић Дис* (2021) у едицији Десет векова српске књижевности Матице српске. Објавила је многобројне научне радове из области компаратистике, теорије превођења и интердисциплинарног проучавања књижевности.

Ана ЕРЕШ

Филозофски факултет Универзитета у Београду

Одељење за историју уметности

ana.proust@gmail.com

НОМАДСКА ПРИСУСТВА: ИЗЛОЖБЕНЕ ТРАЈЕКТОРИЈЕ И ТРАНСНАЦИОНАЛНА ВИДЉИВОСТ СКУЛПТУРЕ ОЛГЕ ЈЕВРИЋ

Полазећи од путовања као праксе привременог измештања, рад истражује динамичне итинерере београдске вајарке Олге Јеврић (1922–2014) и њених скулптура током 1950-их и раних 1960-их година. Путовању се при томе не приступа искључиво као физичком кретању, већ као културолошки и институционално условљеној мобилности уметнице и њеног опуса у оквирима сложених друштвено-политичких констелација социјалистичке Југославије. У фокусу истраживања налази се серија *Предлози за споменике*, чије скулптуре – упркос првобитној меморијалној намени – нису добиле трајно место у јавном простору у форми монументалних споменика. Управо је немогућност материјализације у стабилној и патријархално кодираној инфраструктури споменичке продукције отворила простор *Предлозима за споменике* да остваре већу мобилност – захваљујући малом формату и апстрактном изразу, ове скулптуре су у наведеном периоду циркулисале у оквиру бројних изложби у земљи и иностранству. Реконструишући изложбене путање скулптура, у раду се анализира начин на који су ови „номадски објекти” формирали специфичну географију уметничке и културне видљивости Олге Јеврић на гло-

балном хоризонту послератне Европе. Уместо просторне и симболичке фиксираности карактеристичне за јавне споменике, рад сагледава флексибилност изложбе као алтернативне платформе за деловање вајарке. Посебна пажња посвећена је анализи начина на који је кроз мобилност – како сопствену тако и мобилност уметничких дела – Олга Јеврић остваривала транснационално присуство и културно посредовање. Истраживање се заснива на анализи архивске грађе, изложбене документације, културних политика и родно детерминисаних услова скулпторске продукције са циљем да осветли динамике мобилности, видљивости и преговарања простора деловања у уметничком систему социјалистичке Југославије у послератном периоду.

Ана Ереш је виша научна сарадница на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. Бави се истраживањем модернизма, историје изложби и југословенског уметничког простора у 20. веку. Објавила је публикације: *Мрђан Бајић. Скулпторектура* (2013), *Скулптура. Медиј, метод, друштвена пракса 1 и 2* (2016. и 2021, коуредница), *Марко Челебоновић* (2017. и 2018, коауторка), *Југославија на Венецијанском бијеналу (1938–1990). Културне политике и политике изложбе* (2020), *Олга Јеврић: композиција и структура* (2023, коауторка), *Васа Поморишац. Сликај модерности и континуитета* (2024). Добитница је Награде „Лазар Трифуновић“ за критичко писање о уметности (2017), Награде „Павле Васић“ за књигу о југословенским наступима на Венецијанском бијеналу (2020) и Признања „Исидор Цанкар“ Словеначког друштва историчара уметности за ауторски тим монографије *На рубу. Визуелна уметност у Краљевини Југославији (1929–1941)* у 2021. години.

Татјана С. ЈОВАНОВИЋ
Прва крагујевачка гимназија
tanjaprof@gmail.com

АКО СИ ВЕЋ ДАЛЕКО, МОРАШ ЛИ СЕ ПОМЕРИТИ С МЕСТА?

Настала од „писама факсираних између Љубљане, Берлина, Београда, Париза... од почетка јуна 1991. године, до краја новембра 1992. године, упркос свим блокадама”, преписка Раде Ивековић, Биљане Јовановић, Маруше Кресе и Радмиле Лазић – *Vjetermap иде на југ и обрће се на сјевер – Veter gre, proti poldnevu in se obrača proti polnoči* (1994) у раду се чита као аутентично сведочанство странствовања књижевница. Било да су у егзилу због медијског прогона, или су, не напустивши родни град, освојиле у другој држави, књижевнице сведоче трауматичној дезинтеграцији идентитета јер се свет у коме препознају вредности распада. У раду се анализирају егзистенцијалне/текстуалне стратегије којима књижевнице превазилазе обескорењеност, изложеност драматичним променама, језичку и културну изолованост и наметнуту позицију културних посредница. Непростајање на објективизацију и инструментализацију позиционира њихов женски глас као аутономни објектни културолошки субјект у аутобиографској прози, док се њихова писма, која путују заобилазно и неформално, читају као начин превазилажења граница, отпор репресивном национализму и гетоизацији. Жанровска флуидност писама, њихов транснационални алтернативни дискурс, форма умрежених гласова и ангажман у виду дијалога ситуира преписку ван контроле канона, као симптом културе која их магринализује, док

меморисање бројних антиратних активности и акција у преписци, као вид колективног самотематизовања, конституише перспективу неизговореног знања.

Татјана С. Јовановић (1966) дипломирала је југословенску и светску књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду. На Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу одбранила је докторску дисертацију под називом „Конституисање женског канона у српској књижевности 1990–2010.”. Објавила је стручну монографију *Књиженствени град – Конституисање женског канона у српској књижевности 1990–2010.* (ФИЛУМ, 2017) и студију *Којим гласом говоре ћерке? Женски гласови у српској књижевности* (Атос, 2018). Излаже на научним скуповима у земљи и иностранству. Поље интересовања јесте женско ауторство, феминистичка књижевна критика и гинеокритика. Ради као професор српског језика и књижевности у Првој крагујевачкој гимназији.

Ана КОЛАРИЋ

Филолошки факултет Универзитета у Београду
ana.kolaric@fil.bg.ac.rs

ПРЕИСПИТИВАЊЕ ЖАНРОВА У АМЕРИЧКОМ ФИКЦИОНАРУ ДУБРАВКЕ УГРЕШИЋ

Кратка књига есеја *Амерички фикционар* Дубравке Угрешић, објављена 1993. године, и то истовремено у Амстердаму и Загребу, може се тумачити као својеврсно поигравање са неколико жанрова: аутобиографија, путопис и дневник. Наведени жанрови се обично снажно фокусирају на приповедачко ја, те ауторки склоној постмодернистичким поступцима отварају простор за испитивање, преиспитивање, као и пародирање граница ових жанрова, како у вези са њиховом уобичајеном формом тако и са садржајем. *Амерички фикционар*, „замишљени” лични речник Дубравке Угрешић, настаје у специфичном, двоструком контексту: с једне стране, обележен је ратом у СФРЈ и распадом ове државе; с друге стране, ауторка своја размишљања бележи у Америци, сучељавајући различите системе, (пост)социјализам и капитализам. У излагању ћу се фокусирати на спрегу између преиспитивања наведених жанрова и питања о личном/колективном идентитету: приповедачко ја постаје предмет сталне саморефлексије, те позива на разматрање различитих идентитета, као и проблема које сама идеја идентитета имплицира.

Ана Коларић је ванредна професорка на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког

факултета Универзитета у Београду. Њена интересовања обухватају англо-амерички модернизам, феминистичку теорију и критику, теорије рода, студије периодике, женску/феминистичку интелектуалну историју и феминистичку педагогију. Учествовала је у бројним истраживачким пројектима и научним мрежама, а међу последњима вреди издвојити пројекат билатералне сарадње са Словенијом *Род и интелектуална историја у српској и словеначкој периодичној штампи у 20. веку* и COST акцију 22121: *Rising nationalisms, shifting geopolitics and the future of European higher education/research openness* (2023–2027). Ауторка је бројних научних радова, те коуредница неколико темата и зборника. Објавила је две монографије: *Rod, modernost i emancipacija. Uredničke politike u časopisima Žena (1911–1914) i The Freewoman (1911–1912)* (2017) и *Periodika u feminističkoj učionici. Časopis Ženski pokret (1920–1938) i studije književnosti* (2021). Добитница је Награде „Анђелка Милић” за монографију из 2017. године, те награде БЕФЕМ-а, у категорији „феминистичко образовање”, за монографију из 2021. године.

Катарина ЛОНЧАРЕВИЋ

Факултет политичких наука Универзитета у Београду

katarina.loncarevic@gmail.com

ФЕМИНИСТИЧКА ПУТОВАЊА У ЧАСОПИСУ *ЖЕНСКИ ПОКРЕТ*

Часопис *Женски покрет*, први и најдуговечнији југословенски феминистички часопис између два светска рата, представља важан извор за изучавање и анализу историје феминизма и феминистичког активизма на нашим просторима. Пошто је настао као гласило Друштва за просвећивање жене и заштиту њених права, *Женски покрет* је конципиран тако да се у њему објављују теоријски текстови, преводи, књижевни прилози, прикази, извештаји и слично, који на различите начине представљају и/или анализирају кључне теме, питања и политичке захтеве самог Друштва. У основи политике Друштва су свакако принципи и захтеви тзв. (радикалног) грађанског феминизма, и ова феминистичка политика представља оквир мишљења и политичког деловања самог часописа.

Полазећи од политике (радикалног) грађанског феминизма између два светска рата и узимајући у обзир границе те и такве политике, овај рад анализира начине на које су представљена феминистичка путовања у часопису *Женски покрет*. Пошто се ради о југословенском феминистичком часопису, одређени број текстова посвећен је нечему што можемо назвати путовањима унутар граница државе (путовања у мање градове, путовања поводом састанака у градове у којима постоје огранци *Женског покрета*, путовања поводом локалних скупова и конферен-

ција, и тако даље). Један број текстова, међутим, посвећен је и путовањима која представљају вишеструко прелажење и превазилажење граница (државних и језичких), искорак из локалног и потенцијал за стварање међународних и транснационалних феминистичких савезништава. Другим речима, у *Женском покрету* се објављују најаве за инострана путовања, као и извештаји са међународних конгреса, конференција и едукација, које потписују активисткиње Алијансе женских покрета. Фокус овог рада су феминистичка путовања ван граница југословенске државе. У раду се разматрају следећа питања: где путују феминисткиње? Који су то скупови/конференције/конгреси/едукације које похађају? Ко су жене које путују и које представљају *Женски покрет* у иностранству? На који начин се прелажење материјалних граница може тумачити и као прелажење симболичких граница?

Феминистичка путовања у овом тексту разумем не само као физичко померање из познатог и локалног окружења, већ и као она која омогућавају и отеловљују феминистичку критичку свест која се одупире наметнутим социјално кодираним моделима мишљења и понашања (уп. Rosi Braidotti, *Nomadic Subjects*). У том смислу, феминистичке путнице и њихова путовања посматрам као вид побуне усмерене ка рушењу утврђених патријархалних конвенција о пожељном понашању и улози коју жене могу да имају у југословенском друштву између два светска рата.

Катарина Лончаревић је ванредна професорка на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. Највише пише у областима феминистичке филозофије и епистемологије, историје феминизма и феминистичких покрета, политичке теорије и феминистичких студија периодике. Главна је уредница часописа за феминистичку теорију и

студије културе *Генеро*. Објавила је велики број научних радова из области феминистичке филозофије и феминистичке теорије: коауторка је три монографије, самостално је објавила једну научну монографију (*Побуна потчињених знања: увод у феминистичке епистемологије*, 2022), и коуредница је четири зборника научних радова, од којих је последњи *Homonationalism, Femonationalism and Ablenationalism* (Routledge, 2022).

Емилија ЉУТИЋ

Институт за књижевност и уметност, Београд

emilijaljutic09@gmail.com

ТРАГОВИМА МИЛИЦЕ ЗОРИЋ ЧОЛАКОВИЋ: ПУТЕВИ КА ПРОНАЛАСКУ УМЕТНИЧКОГ ИЗРАЗА

Овај рад настоји да прикаже у којој мери је космополитизам Милице Зорић Чолаковић, југословенске уметнице 20. века, одредио правац и развој њеног стваралаштва, те утицао на утемељење њеног јединственог уметничког израза, спајајући елементе наслеђа и модернизма. Служећи се преимућствима културног и социјалног капитала, ћерка Светозара Зорића, сестра од ујака Надежде Петровић, а касније и супруга Родољуба Чолаковића, Милица Зорић активно учествује у јавној сфери најпре кроз путовања, док ће зреле године провести посвећена уметничком стваралаштву. У детињству летовања проводи са оцем у Венецији, где их и затиче бомбардовање Београда 1915. године, школује се у Београду све до 1931. године када услед болести одлази у Словенију у лечилиште за туберкулозу и тамо остварује познанство са писцем и новинаром Бранимиром Ћосићем, који је препознао њен дар за писање. Као илегалка КПП, борави у Београду, Прагу и Паризу, где упознаје и Родољуба Чолаковића, затим један кратак период проводи у Бијељини пре него што ће бити заточена у концентрационим логорима Јасеновац, Лоборград и Бањица. Акумулирано проживљено искуство Милице Зорић се у послератном периоду трансформише у плодну стваралачку енергију, чему су допринеле, између осталог, и њене посете музејима и изложбама у Паризу 1950. го-

дине. Током шесте деценије 20. века објављује текстове у часописима, слика на стаклу и ствара прве таписерије по којима ће и остати запамћена у историји српске уметности прошлог века. Проучавајући живот и стваралаштво Милице Зорић Чолаковић кроз призму женске мобилности, рад има за циљ да прикаже ову југословенску уметницу на нов начин, и тиме истакне значај путовања као еманципаторског чина и процеса, притом не умањујући важност других формативних утицаја, попут порекла, друштвеног положаја као и ширег друштвено-политичког контекста на развијање њеног уметничког опуса.

Емилија Љутић (1997) дипломирала је и одбранила мастер рад на Катедри за романистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, где је уписала докторске студије. Запослена је као истраживачица-приправница на Институту за књижевност и уметност у Београду на одељењу Периодика у историји српске књижевности и културе. Њена истраживачка интересовања чине: студије периодике, српска међуратна књижевност, компаративна књижевност, модерна и савремена француска књижевност, студије рода, историја и теорија феминизма.

Сара МАТИН

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

sara.matin@ff.uns.ac.rs

sara.matin124@gmail.com

ОТКРИТИ ИЛИ ПРЕПОЗНАТИ: ПУТОПИСНА КЊИЖЕВНОСТ НАДЕ МАРИНКОВИЋ

Предмет анализе рада је путописна књижевност југословенске ауторке Наде Маринковић (1921–1998), чији је новинарски ангажман у културној рубрици Политике и књижевној редакцији Радио Београда исходио путовањима, жанровски уоквиреним у путописне репортаже или путописне есеје/дневнике. Рад настоји да пружи панорамски преглед кључних аспеката ове путописне књижевности, која је у својој основи импресионистичка, у великој мери аутореференцијална и обликована послератним искуством. Истраживачка пажња биће понајвише усмерена на путописе о Италији, Француској, Совјетском Савезу, Кини и Африци, односно земљама у које је у југословенској књижевности већ уписана извесна путописна традиција, доминантно мушког ауторства или пак женског, али обликованог међуратним искуством. Када су у питању европске земље и Совјетски Савез, предмет анализе биће установе културе и (савремена) уметност, што се показало као ауторкина кључна визура у представљању ових земаља. Тежиште на уметничком ауторка задржава и у осталим путописима, међутим оно није преовлађујуће. Значајан аспект неевропских путописа јесте испитивање сопствених доживљаја и устаљених представа о Другом, као и померање од дневничке природе текста ка споља,

ка физичким аспектима града, аеродрому као простору и авиону као превозном средству, туризму, чулним утисцима и слично. Овакав модел представљања биће доминантан у случају азијске културе (Хонг Конг, Пекинг, Шангај). У случају путописа о Африци, доминантна је аутопоетичка свест; ауторка проблематизује писање о темама које се нужно намећу (раса, колонијализам, егзотика). Посебан фокус рада биће на сусретима са значајним културним и политичким фигурама. Поднаслов једне од ауторкиних књига, „Сусрети и путописи”, сумира суштинене путописне поетике; разговори, интервјуи, сусрети (међу којима су Исидора Секулић, Виторио де Сика, Виктор Шкловски, Никита Хрушчов...) на приповедном нивоу делују динамички и употпуњују културно искуство које ауторка преноси.

Сара Матин (1998, Сомбор) запослена је као истраживачица-сарадница на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, где тренутно похађа докторске академске студије. На Одсеку за српску књижевност завршила је основне и мастер академске студије, одбравши мастер рад под насловом „Проширивање граница књижевности: проза Леонида Шејке и Богдана Богдановића”. Објављује научне радове и књижевну критику. Примарне области њеног истраживања и интересовања јесу савремена женска књижевност, савремена поезија и теорија књижевности.

Јелена МИЛИНКОВИЋ

Институт за књижевност и уметност, Београд

jelmilinkovic@gmail.com

ДЕВОЈКА НА ПУТУ У ПОПУЛАРНОМ ЉУБАВНОМ РОМАНУ 30-ИХ ГОДИНА 20. ВЕКА

Процват путописне културе у српској књижевности везује се за период између два светска рата, што је последица знатно веће мобилности и измењене економско-географске слике света. Истовремено у српској/југословенској књижевности овај период се сматра и златним добом женске књижевности. Такође, међуратни период је и време интензивне и развијене часописне културе. Ово излагање има за циљ да покаже на који начин се путовања, женска књижевност и часописна култура укрштају у пољу популарног љубавног романа током 30-их година 20. века. Готово стални елемент фабуле и структуре женског љубавног романа јесу путовања. Бројне ауторке су своје јунакиње слале на пут како би им, захваљујући помереном хронотопу, доделиле измењене улоге од убицајених. На примеру два популарна љубавна романа Милице Јаковљевић *Мир Јам*, *У словеначким горама* и *То је било једне ноћи на Јадрану*, настојаћу да покажем статус путовања и посебно путнице у популарној књижевности и да истражим везу између путовања и љубавне тематике. За ове романе се може претпоставити да су имали значајан утицај на читалачку публику, захваљујући разгранатој дистрибутивној мрежи *Недељних илустрација* где су премијерно штампани у наставцима. Већ је бројним сту-

дијама утврђено да, с обзиром на свој мањински, подређени и често маргинализовани статус, женска књижевност у већој мери рефлектује шире друштвене процесе, односно да су ауторке књижевност препознале као још једно неопходно поље деловања у ономе што данас препознајемо као (књижевни) ангажман. Стога ћу настојати да испитам да ли је и у којој мери је Милица Јаковљевић била ангажована ауторка, посебно у контексту изградње новог југословенског друштва у коме је мобилност појединаца унутар државе имала значајну улогу. Такође, испитаћу колико ауторка у ова два, али и у својим другим романима, управо чинећи да њена јунакиња не буде само девојка за удају већ и путница, гради слику *идеалне* Југословенке.

Јелена Милинковић (Београд, 1981). Виша научна сарадница на Институту за књижевност и уметност у Београду. Све нивое студија завршила је на Филолошком факултету у Београду. Једна је од уредница зборника *Нова реалност из сопствене собе: књижевно стваралаштво Милице Јанковић* (2015), *Да ли читате Јелену Димитријевић?* (2018), *Часопис Женски покрет (1920–1938): зборник радова* (2021), *Идентитет уметнице у српској модерној уметности* (2024). Коауторка је књиге *Двадесет жена које су обележиле XX век у Србији* (2013). Ауторка је књиге *Женска књижевност и периодика: Мисао (1919–1937) у контексту феминистичких часописа* (2022) и бројних студија. Добитница је Награде „Анђелка Милић” за пројекат *Женски покрет 2020* (2022).

Слободанка ПЕКОВИЋ

Институт за књижевност и уметност, Београд

slobodanka.pekovic@gmail.com

ДЕКОДИРАЊЕ (ЖИВОТА, СВЕТА, СЕБЕ)

У обликовању књижевних вредности почетком 20. века велику улогу су одиграли часописи. Готово пресудну улогу у демократизацији друштва имали су женски часописи. Питање је да ли би се и којим интезитетом и брзином без часописа појавиле образоване жене, жене које су се удруживале и као „подружине” шириле свој утицај. У часописима се говори о феминизму, праву на школовање, праву гласа. Исидора Секулић, Јелена Димитријевић, Милица Јанковић, Даница Марковић, Паулина Лебл-Албала, Ксенија Атанасијевић, Аница Савић Ребац - све ове ауторке су формирале не само моделе женског ауторства већ су и својим активизмом одиграле значајну улогу у еманципацији жена. Часописи су били летопис живота, а женски часописи су били школа која је довела до ослобађања женских потенцијала, па и до појаве списатељки које су обележиле време.

Две путнице, Јелена Димитријевић и Исидора Секулић, свака на свој начин, у својим су текстовима проговориле о времену у којем су живеле, о схватању света и друштва и понекад притајено, а понекад јасно и о себи. То што су потекле из мале, периферне средине вероватно је допринело привлачности лутања и трагању за интелектуалним изазовима (код Исидоре Секулић) и потрагом за културном заједницом жена (код Јелене Димитријевић). Обе су биле у позицији самоиспитивања, али и самораз-

умевања. Код Исидоре је видљива потреба самоспознаје и преиспитивања сопственог искуства, док се Јелена Димитријевић ослања на мисију коју је сама поставила: да прикаже жене које среће или с намером обилази. Једна је ослоњена на *vita activa*, а друга на *vita contemplativa*.

Слободанка Пековић је научна саветница у Институту за књижевност и уметност у Београду (у пензији). Дипломирала (1965), магистрирала (1972) и докторирала (1988) на Филолошком факултету Универзитета у Београду. На Институту за књижевност и уметност радила је на пројектима *Речник књижевних термина*, *Историја српске књижевне критике* и *Историја српске књижевне периодике*. Ауторка је следећих студија и монографија: *Српска проза почетком 20. века* (1987), *Књижевно дело Вељка Милићевића* (1989), *Основни појмови модерне* (2002), *Исидорини ослонци* (2009), *Књижевност у функцији „принуде“* (2010) и *Часописи по мери достојанственог женскиња: женски часописи у Србији на почетку 20. века* (2015). Приредила је следеће књиге: *Научна критика компаративистичког смера* (избор, предговор, библиографије, индекс, заједно са Светланом Слапшак, 1983), Лазар Комарчић, *Два аманета* (приређивање и поговор, 1984); Јелена Димитријевић, *Писма из Ниша о харемима* (приређивање и предговор, 1986), *Традиционално и модерно у српским часописима 1895–1914* (1992), Емерсон, *Управљање животом* (приређивање и поговор, 1977); Михаило Петровић, *Метафоре и алегорије* (приређивање, избор, индекси, напомене и поговор, 1997), Михаило Петровић, *Путописи* (приређивање, избор, индекси, напомене и поговор, 1988); *Књига о путопису* (уређивање, 2001), Велимир Живојиновић Масука, *Одабрана дела* (приређивање, избор, поговор, хронологија живота, 2005), Јанко Веселиновић (2006), *Тренуци Данице Марко-*

вић (2007), *Исидора Секулић*, Антологијска едиција Десет векова српске књижевности (2011), Перо Слијепчевић, *О уметностима и уметницима*, књ. 5, Сабрана дјела Пера Слијепчевића (2013), *Књига о Његошу* Исидоре Секулић (2014). Држала је предавања позиву на универзитетима у Бугарској (Софија), Италији (Торино) и Немачкој (Хамбург).

Александра ПЕТРОВИЋ

Институт за књижевност и уметност, Београд

alek.petrov97@gmail.com

КАРАВАН „АКТИВИСТКИЊЕ ПРЕЛАЗЕ ГРАНИЦЕ” У ПРОФЕМИНИ И НА ФИЛМУ ЖЕНЕ СА ДВАНАЕСТ ГРАНИЦА КЛОДИН БОРИ

Караван „Активисткиње прелазе границе” био је реализован као 3000 км дугачко путовање око педесет жена кроз градове и села република некадашње Југославије и Албаније. Жене из некадашњих југословенских република, као и неколицина жена из Западне Европе, односно из Француске, углавном све чланице женских и мировних група и организација, од 25. маја до 9. јуна 2002. године прошле су кроз места у којима су се током 1990-их и почетком 2000-их догађали ратни и оружани сукоби односно кроз неколицину градова који су у послератном контексту показивали позитивну политичку вољу за успостављањем мира и заједништва. Акцију је, заједно са женама из различитих невладиних организација са простора постјугословенских република, покренула организација *Transeuropéennes/Réseaux pour la culture en Europe* (Мреже за културу у Европи), која је издавала и часопис *Transeuropéennes*. Својевремено председница ове невладине организације и главна уредница поменутог часописа за све време његовог излажења (1993–2015) била је Жислен Гласон Дешом (Ghislaine Glasson Deschaumes), једна од учесница Каравана. Путовање Каравана документовано је у часопису *ПроФемина*, у двоброју 31/32 из 2003. године, који

су уредиле Жислен Гласон Дешом и Светлана Слапшак, посветивши га преминулој Жарани Папић, такође учесници Каравана. У двоброју се истичу најпре „Дневник Каравана”, који је написала Жислен Гласон Дешом и који представља синтезу репортаже и путописа, а затим и сведочења о смислу путовања и утисцима с Каравана многих других учесница. Документарни road филм *Жене са дванаест граница* (Les femmes des douze frontieres) (2003) француске редитељке Клодин Бори (Claudine Bories), која је пратила и снимала пут активисткиња, својом визуелном и емотивном снагом допуњује и проширује сведочанства забележена у часопису. Фокус овог истраживања биће управо на поменутом броју часописа *ПроФемина* и на филму Клодин Бори с циљем да се осветле смисао и намере ове изузетне акције, специфичног женског путовања које је данас забављено, а које несумњиво представља значајан догађај у историји пацифистичког, антиратног, антинационалистичког и транснационалног феминистичког активизма и организовања у региону.

Александра Петровић је рођена 1997. године у Гњилану. Дипломирала је српску књижевност и језик са компаратистиком на Филолошком факултету Универзитета у Београду 2021. године с просеком 9,54. Мастер студије завршила је на истом факултету 2022. године с просеком 10,00, одбравивши рад с темом „Откривање света мајки: мајчинство у романима и поезији Тање Ступар Трифуновић”. На Филолошком факултету је усписала докторске студије 2022. године, а 2024. положила све испите с просечном оценом 10,00. Године 2025. пријавила је тему докторске дисертације „Феминистичка теорија, критика и тумачење књижевности у (пост)југословенској периодици од 1978. године”. Од марта 2023. године запослена

је на Институту за књижевност и уметност у Београду, на одељењу Периодика у историји српске књижевности и културе. Шире истраживачке области: женска књижевност, феминистичка теорија и критика, студије периодике.

Наташа ПОЛОВИНА

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
natasapolovina@gmail.com

МИСИЈА, ДИПЛОМАТИЈА, СТРАТЕГИЈА. КАКО ДАНАС ГОВОРИМО О СРЕДЊОВЕКОВНИМ ПУТНИЦАМА?

Жене су пружиле значајан допринос српској култури средњег века: поред тога што су оставиле трага у уметности и књижевности свог времена, оне су учествовале и у политичком животу, пре свега као владарке, али и као културне посреднице. Учешће жена у јавном животу, а под утицајем измењених друштвено-историјских околности, постаје интензивније у времену након Косовске битке, када се о многим државним питањима старају кнегиња Милица (у монаштву Јевгенија) и монахиња Јефимија. Милица и Јефимија припадају ретким женама српског средњег века о којима су се чак и њихови савременици похвално изразили. Григорије Цамблак и Константин Филозоф имали су само речи хвале за ове две „мужаствене” жене, истичући њихову мудрост и снажљивост. У похвалним белешкама које су ови средњовековни писци оставили о Миlici и Јефимији посебно место заузима заједничко путовање двеју жена у Цариград, када су ишле султану Бајазиту како би оправдале оклеветаног Стефана Лазаревића. За Цамблака и Константина Филозофа то путовање било је потврда Миличине и Јефимијине смелости и вештине.

Како данас размишљамо о женама-путницама српског средњег века? Да ли на њихова путовања гледамо као на

подвиг само зато што је исход путовања био позитиван, а жељени циљ постигнут? Узимамо ли у обзир реалне, физичке аспекте путовања у средњем веку када се дивимо смелости путника да се у такав ризик уопште упусте? Које речи данас, у стручној литератури, бирамо када на језик савремености преводимо улоге које су средњовековне путнице преузимале на себе? Рад би требало да пружи осврт на историјске, књижевноисторијске и културноисторијске текстове, од почетка 20. века до данас, и начин на који се у њима говори о путницама српског средњег века.

Наташа Половина рођена је 1980. године у Новом Саду. Основне, магистарске и докторске студије завршила је на Филозофском факултету у Новом Саду, на Одсеку за српску књижевност. На истом факултету ради од 2004. године, најпре као асистенткиња, а данас као ванредна професорка на курсевима из средњовековне књижевности и историје српске културе. Бави се средњовековном књижевношћу, као и односима између средњовековне и народне књижевности. Њена магистарска теза била је посвећена теми путовања у делима Доментијана и Теодосија, а докторска дисертација аутобиографским фрагментима у српским списима 14. века. Објавила је књиге *Топос путовања у српским биографијама 13. века* (Доментијан и Теодосије) (2010), *Кнегиња Милица* (2016), *Очи срдачне* (са Светланом Томин) (2016), и научно-популарне публикације намењене млађој читалачкој публици: *Сава Немањић – Свети Сава* (2016) и *Српски средњи век кроз историју и легенду* (2017). Радове посвећене народној књижевности – о песмама слепих певачица – објавила је у књизи *Без очију кано и с очима* (у коауторству с Светланом Томин, Маријом Клеут и Љиљаном Пешикан Љуштановић).

Boris POSTNIKOV

bpostnikov@gmail.com

DUBRAVKA UGREŠIĆ I LANA BASTAŠIĆ: KOORDINATE POSTJUGOSLAVENSKE IZMJEŠTENOSTI

Dvije generacijski udaljene autorice, Dubravka Ugrešić i Lana Bastašić, povezane su anacionalnim, antinacionalističkim, antifašističkim, antikapitalističkim i feminističkim pozicioniranjima: nizom savezništava simptomatičnih za postjugoslavensko književno polje. Iskustvo izmještenosti neosporno spada u te veze i presudno usmjerava njihove autorske putanje. Egzil Dubravke Ugrešić iz Hrvatske početkom devedesetih i nomadska trajektorija Bastašić međusobno se razlikuju, ali su i jednoj i drugoj autorici otvorile perspektivu kritike kako šovinističkih politika „kod kuće”, u ex-jugoslavenskim državama, tako i političko-ekonomskih tendencija „vani”, tj. na Zapadu. Slijedeći metodološke postulate burdjeovske sociologije književnosti u izlaganju ću punktirati homologije ne samo između zauzimanja pozicija dviju autorica, nego i između njihovih književnih tekstova, paratekstova i izvantekstualnih strategija pozicioniranja unutar književnog polja, naglašavajući upravo postjugoslavensku dimenziju kao ključnu za razumijevanje dva autorska habitusa.

Boris Postnikov rođen je 1979. u Splitu. Esejist, teoretičar i književni kritičar. Radi kao urednik i novinar u

samostalnom srpskom tjedniku *Novosti* iz Zagreba. Autor knjiga *Postjugoslavenska književnost?* (2012), *Nekoliko poruka naših sponzora* (2013) i *Književna republika Jugoslavija* (2024), koja je nastala na osnovu doktorske disertacije o postjugoslavenskom književnom polju.

АВАНТУРИСТКИЊА ИЛИ ПУТНИЦА? О СЛОБОДИ, ИСТИНИ И ОПАСНОСТИ У СРПСКОЈ КУЛТУРИ

„Авантура и истина су неразлучиве, јер истина се дешава (*avviene*) и авантура није ништа друго до дешавања (*avvenire*) истине” каже Агамбен у свом разумевању концепта авантуре као једном од кључних филозофских концепата. Полазећи од Агамбенове тезе да је авантура путовање на коме упознајемо свет али и себе, анализираћемо фигуру путнице у српској култури. Жене у српској култури 19. и 20. века и путују и пишу о својим путовањима, али ретко када из перспективе авантуристичког поимања света. Путовања српских путница увек су, иако често подстакнута изворном радозналостију за свет *per se*, приказана у контексту просветитељско-едукативних и пропедеутичких подухвата. Љубав према ризику и неизвесности, отвореност ка опасности и жудња за њом, добро су скривене у сведочанствима српских путница, као и књижевним политикама представљања фигуре путнице. Путница у српској књижевности скоро увек има друштвену мисију и њено је путовање, ма колико ексцентрично изгледало, у функцији те мисије – као у роману *Пут у Биробиџан* Јудите Шалго. Унутрашња, интимна путовања која суочавају путницу са амбисима незамисливе слободе, са опасностима самоспознаје, попут оног приказаног у роману *Страст* Давида Пијаде или *Пада Авала* Биљане Јовановић, ретка су. У раду се

предлаже палимпсестно читање као метод комплементаран палимпсестном писању, који нам помаже да одговоримо на питање постоји ли, и на који начин, авантуристкиња-путница у српској култури. Циљ овог метода је потенцијална реконструкција концепта авантуре и фигуре авантуристкиње у традицији представљања жена путница у српској књижевности и култури.

Татјана Росић Илић је самостална истраживачица. Била је редовна професорка на Факултету за медије и комуникације Универзитета Сингидунум у Београду и гостујућа професорка на докторском програму Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу. Оба ангажмана су престала током лета 2025. године када је Татјана добила отказ на Факултету за медије и комуникације због подршке студентском протесту у Србији. Током 2016/17. била је гостујућа професорка на Универзитету Мичиген (Department of Slavic Languages and Literatures, University of Michigan, USA). Учествовала је у бројним националним, регионалним и међународним пројектима из области родних, културних, медијских и постјугословенских студија. Ауторка је и уредница следећих књига: Ed. *Representation of Gender Minority Groups in Media: Serbia, Montenegro, Macedonia*, 2015; *(Анти)утопије тела: репрезентација маскулинитета у савременој српској прози*, 2014; *Мит о савршеној биографији: Данило Киш и фигура писца у српској култури*, 2008; Ed. *Theory and Politics of Gender: the Representation of Gender Identities in Literatures and Cultures of Balkans and Southeastern Europe*, Belgrade, 2008; *Произвољност дневника*, 1994.

Жарка СВИРЧЕВ

Институт за књижевност и уметност, Београд

zarkasv@yahoo.com

**(БАР) ДВА ЛИЦА ЕМАНЦИПАЦИЈЕ:
ПИСМА ИЗ СОЛУНА И ПИСМА ИЗ НОРВЕШКЕ**

Јелена Димитријевић и Исидора Секулић репрезентативне су фигуре српске модернистичке књижевности и путописне културе. Стваралаштво обе ове културне посреднице предмет је интересовања феминистички оријентисаних истраживања која упућују на формативни карактер њиховог еманципаторског дискурса у српској култури почетком 20. века. У реферату ће се изложити компаративна интерпретација путописа *Писма из Солуна* (1908) и *Писма из Норвешке* (1914). Огледање у путопису, за ауторке тог времена најпровокативнијем жанру, кандидује Јелену Димитријевић и Исидору Секулић за дискусију о еманципаторским потенцијалима женских наратива у ширем друштвено-културном и естетском контексту. Уједно, реч је о текстовима који потврђују литерарно умеће својих ауторки, о текстовима који рефлектују сложене модернизацијске процесе и тенденције, бивајући изузетно политички актуелни/ангажовани и о текстовима који су имали интензивну рецепцију у свом времену.

У фокусу истраживања су механизми представљања жене на путу, прецизније казано, интелектуалке-путнице (која пише). Циљ истраживања је подробније испитивање феминистичких платформи Јелене Димитријевић и Исидоре Секулић и њихових поетичких импликација, као и прецизније позиционирање ауторки у књижевно-култу-

ролошке токове са којима су садејствовале, али које су и иницирале и обликовале. Овом проблемском комплексу приступа се из неколико перспектива: реторичке тактике путем којих се представља жена на путу; политике интимности жена и њихово афилијативно повезивање са женама; физичка мобилност жена и освајање нових простора (град, природа, отворен, затворен простор – у различитим вредносним хијерархијским поставкама); обликовање хронотопа Истока и Севера у односу на Запад и идеолошке импликације представљених геополитичких конфигурација.

Према обе ауторке своје путописање реализују са еманципаторских позиција, упоредно читање *Писама из Солуна* и *Писама из Норвешке* упућује на значајне разлике у артикулацији еманципаторских/феминистичких идеја њихових ауторки. Јелена Димитријевић еманципаторску платформу гради у сагласју са идеологијом грађанског феминизма свог времена и његовом просветитељско-морализаторском агендом, у шта се у потпуности уклапа и њен патронизујући став колонизаторског субјекта који се пренебрегавао у досадашњој литератури о путописима ове ауторке. Исидора Секулић пак у *Писмима из Норвешке* потврђује субверзивност свог феминистичког „антиколонијалног авангардизма”, што њен путопис, како ћу настојати да аргументујем, чини најрадикалнијим (текстуалним) местом женске еманципације у српској култури почетком 20. века.

Жарка Свирчев је виша научна сарадница у Институту за књижевност и уметност у Београду, на одељењу Периодика у историји српске књижевности и културе. Области академског интересовања су јој феминистичке студије периодике, авангардне студије и књижевност о Холокаусту. Објавила је четири монографије: *Ах, тај идентитет* (о

стваралаштву Дубравке Угрешић), *Винаверова књижевна република*, *Портрет претходнице: Драга Дејановић и Авангардисткиње. Огледи о српској (женској) авангардној књижевности*. Коуредница је зборника радова *Станислав Винавер и француска култура* и *Часопис Женски покрет: 1920–1938.* и уредница зборнка *Постајање ауторком. Освајање женског ауторства у српској култури*. Приредила је *Немире између четири зида*, избор приповедака српских књижевница прве половине 20. века и *Разилажења*, избор приповедака Фриде Филиповић.

Кристина СТЕВАНОВИЋ

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

kristinastevanovic70@yahoo.com

ВЕСНА ГОЛДСВОРТИ: ИЗМИШЉАЊЕ ПУТОПИСА

Живот српско-британске књижевнице Весне Голдсворти сачињен је од низа путовања на релацији Југославија/Србија и Енглеска. Голдсворти је културна посредница и номад (З. Бауман) који има две оазе, Београд и Лондон. Оваква врста географске и симболичке ситуираности, својеврсни путујући модел егзистенције, условио је стварање поетичке парадигме која потенцира путнички дискурс, сусрете и сударе култура Истока и Запада. Стваралаштво Весне Голдсворти налази се у простору два језика, али и у простору између њих, те се издате хибридне ауторске и језичке перспективе обликују наративне структуре обременене различитим наслеђем и имаголошким потенцијалом. Јунакиње и јунаци њене прозе су путници/путнице, апатриди и људи у егзилу. Наративном репрезентацијом њиховог путничког искуства Весна Голдсворти обликује различите дискурсе путовања који ће представљати предмет нашег изучавања. У истраживању ћемо покушати да утврдимо наративне, родне и имаголошке стратегије у обликовању фигуре путнице у својеврсној трилогији коју чине романи *Горски* (2015), *Господин Ка* (2017) и *Гвоздена завеса* (2022). У фокусу интересовања налази се изучавање репрезентације женског искуства вољног и невољног путовања, странствовања и љубавних односа који су условљени различитим културним и другим стереотипима.

Кристина Стевановић рођена је 1970. у Бачкој Паланци. Дипломирала је, магистрирала и докторирала на Филозофском факултету у Новом Саду. Од 2022. године ради на Филозофском факултету у Новом Саду на Одсеку за компаративну књижевност са теоријом књижевности у звању доцента. Бави се истраживањем српске и руске књижевности XX века, критичким студијама маскулinitета и феминистичком критиком. Објавила је низ студија у домаћој и страниј периодици и тематским зборницима. Монографску студију *Освајање модерног – кратка проза Растка Петровића и жанровско раслојавање српске авангарде* објавила је 2011. године.

Sanja ŠAKIĆ

Arhiv Srba u Hrvatskoj

sanjasakic1986@gmail.com

**PONAVLJANJE, RAZOTKRIVANJE, ČITANJE.
PUTNICE U ROMANU *UHVATI ZECA*
LANE BASTAŠIĆ**

Rad polazi od ponavljanja kao jednog od najistaknutijih književnih postupaka *Bildungsromana* i romana ceste *Uhvati zeca* Lane Bastašić razumijevajući ponavljanje, sukladno tezama Gillesa Deleuza, kao sredstvo zatiranja i razotkrivanja razlika. Analiziraju se tri putovanja koja poduzimaju junakinje romana, a koja se shvaćaju kao pronalaženje putanje bijega (od istine do laži, od samospoznaje do samozavaravanja, od razotkrivanja do prešućivanja i obrnuto) i koja u prvi plan ističu pitanje promjenjivog, nesigurnog i proturječnog identiteta oko kojeg je organizirano pripovijedanje u romanu. Pitanje identiteta, koji se u okviru Ricoeurove hermeneutike sebstva definira kao dinamično i nedovršivo postajanje, dovodi do povlaštenog mjesta ili povlaštenog ulaza koji roman *Uhvati zeca* namjenjuje književnosti, a čije junakinje zastupaju različite teze o čitanju i tumačenju. Iako u svojim razgovorima i opservacijama privilegiraju književne tekstove, interpretacija romana sugerira da on stupa i u osobit odnos s poviješću: za razliku od izvjesnosti povijesnog zapleta, reprezentirani prošli događaj u romanu se ne dovršava i ne svodi na potentu, a interpretacija se povijesti ispoljava kao svojevrsni otpor i korektiv nacionalnoj povijesti.

Sanja Šakić (1986) istraživačica je zaposlena u Arhivu Srba u Hrvatskoj (Srpsko narodno vijeće). Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu studirala je komparativnu književnost, francuski jezik i književnost, te južnoslavenske jezike i književnosti, a na istom je fakultetu doktorirala 2022. odbranivši rad pod nazivom „Povijest u metafikciji – konfiguracija vremena u prozi Davida Albaharija”. Sudjelovala je na više znanstvenih projekata koji se bave južnoslavenskim književnostima i jezicima, autorica je dvadesetak znanstvenih i stručnih radova te je uredila dva znanstvena zbornika. Predmet njezina znanstvenog interesa su povijest i teorija književnosti te srpsko-hrvatski književni i kulturni odnosi.

САДРЖАЈ

ПРОГРАМ РАДА.....	3
-------------------	---

САЖЕЦИ	9
--------------	---

Јелена ВЕСЕЛИНОВИЋ

Мала женска Антанта: феминистички интернационализам и политичка мобилност жена у међуратној Европи	11
--	----

Соња ВЕСЕЛИНОВИЋ

„Више од Индије и Индија преко сваке мјере”: културно превођење у <i>Бенаресу</i> Раде Ивековић	13
--	----

Ана ЕРЕШ

Номадска присуства: изложбене трајекторије и трансационална видљивост скулптуре Олге Јеврић ..	16
---	----

Татјана С. ЈОВАНОВИЋ

Ако си већ далеко, мораш ли се померити с места? ...	18
--	----

Ана КОЛАРИЋ

Преиспитивање жанрова у <i>Америчком фикционару</i> Дубравке Угрешић	20
---	----

Катарина ЛОНЧАРЕВИЋ

Феминистичка путовања у часопису <i>Женски покрет</i> ..	22
--	----

Емилија ЉУТИЋ

Траговима Милице Зорић Чолаковић: путеви
ка проналаску уметничког израза 25

Сара МАТИН

Открити или препознати: путописна књижевност
Наде Маринковић 27

Јелена МИЛИНКОВИЋ

Девојка на путу у популарном љубавном роману
30-их година 20. века 29

Слободанка ПЕКОВИЋ

Декодирање (живота, света, себе) 31

Александра ПЕТРОВИЋ

Караван „Активисткиње прелазе границе”
у *ПроФемини* и на филму *Жене са дванаест граница*
Клодин Бори 34

Наташа ПОЛОВИНА

Мисија, дипломатија, стратегија.
Како данас говоримо о средњовековним путницама? . . 37

Boris POSTNIKOV

Dubravka Ugrešić i Lana Bastašić: koordinate
postjugoslavenske izmještenosti 39

Татјана РОСИЋ ИЛИЋ

Авантуристкиња или путница?
О слободи, истини и опасности у српској култури 41

Жарка СВИРЧЕВ

(Бар) два лица еманципације: *Писма из Солуна*
и *Писма из Норвешке* 43

Кристина СТЕВАНОВИЋ

Весна Голдсворти: измишљање путописа 46

Sanja ŠAKIĆ

Ponavljjanje, razotkrivanje, čitanje. Putnice u romanu

Uhvati zeca Lane Bastašić 48

**ПУТНИЦЕ У СРПСКОЈ
КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРИ:
КЊИГА САЖЕТАКА**

Издавач

Институт за књижевност и уметност
Београд, Краља Милана 2
www.ikum.org.rs

За издавача

др Светлана Шеатовић

Периодика у историји

српске књижевности и културе
www.periodika.ikum.org.rs

Дизајн и прелом

Лепосава Кнежевић

Лектура

Милана Грбић

Коректура

Александра Петровић

Штампа

INTCOPУ, Београд

Тираж

50

ISBN 978-86-7095-362-8

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41.09:82.0(048)
7(048)
305-055.2(048)
316.662-055.2(048)

НАУЧНИ скуп Путнице у српској књижевности и култури
(2025 ; Београд)

Књига сажетака / Научни скуп Путнице у српској
књижевности и култури 6–7. новембар 2025., Београд ; Јелена
Милинковић и Жарка Свирчев, уреднице. - Београд : Институт
за књижевност и уметност, 2025 (Београд : INTCOPY). - 53 стр.
; 21 cm

На врху насл.: Одељење Периодика у историји српске
књижевности и културе. - Тираж 50

ISBN 978-86-7095-362-8

а) Српска књижевност -- Ликови -- Путнице -- Апстракти б)
Уметност -- Мотиви -- Путнице -- Апстракти в) Женске студије
-- Апстракти

COBISS.SR-ID 178646281

КЊИГА САЖЕТАКА
ПУТНИЦЕ
У СРПСКОЈ
КЊИЖЕВНОСТИ
И КУЛТУРИ

ISBN 978-86-7095-362-8

9 788670 953628